

רפתנים מדברים

לרגל המהדורה החגיגית לכנס מדעי הבקר, שאלנו רפתנים שש שאלות זהות בנושאי הרפת והעתיד. הרפתנים, שבזכותם ובזכות עבודתם, ענף החלב ממשיך להתקיים מדברים, חלקם באריכות, חלקם מקצרים אך המהות נשארת וסוג של אופטימיות גם, כי כמו שאמרו כולם, אי אפשר להיות כיום רפתן מבלי להיות אופטימי •

3 האם אתה
אופטימי באשר
לעתידו של הענף

2 מהם הדברים
והתנאים ההכרחיים
לדעתך, לשמירה על
ענף החלב

1 איך היית
מסכם את השנה
החולפת מבחינה
כלכלית ברפת שלך

גיורא חר"ג מושב כפר חסידים

1 מבחינה כלכלית השנה היתה מפתיעה (פחות גרועה ממה שציפיתי) בעיקר בגלל ירידה בעלויות המזון שחיפו על ירידה של כ-30 אג' ממחיר המטרה.

2 "הדברים ההכרחיים לשמירה על ענף החלב:
א. הכרה - ממשלתית-בנחיצות הענף.
ב. שר חקלאות וצוות משרדו תומך ולא לעומתי ונגטיבי, כמו השר הנוכחי, אורי אריאל.
ג. הקצאת משאבים למחקר ופיתוח.
ד. ריענון במדריכים מקצועיים. (להפתעתי נעשה שינוי חיובי לאחרונה)
ה. תכנון לטווח ארוך ונקיטת מדיניות קבועה וברורה לעתיד".

3 "האם אני אופטימי? זו שאלת מיליון הדולר. תלוי באיזה יום שואלים?
"במצב הקיים, אם תימשך המדיניות הממשלתית נגיע כולנו למצב קריסה (כולל הרפתות בקיבוצים) אני רואה כקדימון את המתרחש בענף פיטום העגלים שבעקבות יבוא פראי הענף הולך וקורס. במקביל אליו, פתיחת שוק הגבינות הקשות ללא מכסים. ברגע שנחשף ליבוא במחירי היצף, לא יהיה לנו קיום וזה נכון לכל ענפי החקלאות".

4 הבעיות העיקריות של הענף:
א. רווחיות הולכת ונשחקת לאורך השנים.
ב. בנים לא חוזרים למשק, עקב אי יציבות הענף והעדר אופק כלכלי.
ג. לדעתי ישנה ירידה ברמת הרפתנות הבסיסית בחלק מהרפתות שאני נחשף אליהם.
ד. שינוי במדיניות של פוליטיקאים/שרי אוצר וחקלאות.

5 "אני נגד תמיכות ישירות, לא מאמין להבטחות של פוליטיקאים. אנחנו נוותר על מספר סעיפים ולאחר זמן קצר הממשלה תתנער מהבטחות. ללא תכנון, הענף יקרוס תוך זמן קצר. הענף זקוק לתכנון ולאופק כלכלי למספר שנים קדימה".

6 הרפת שלנו היא רפת משפחתית. כל עוד אני עובד ברפת, היא תתקיים. מה יקרה בשנים הבאות? לא ידוע. העליהם על הרפתנים מצד גורמים בממשלה ובתקשורת (לדוגמא נחמיה שטרסלר) לא מייצר לנו דעת קהל אוהדת. מה שמחלחל גם לדור הבא. מה שהיה וודאי לפני מספר שנים היום נמצא בסימן שאלה גדול.

4 מהם 3 הבעיות של הענף?

5 האם אתה תומך במתן תמיכות ישירות וביטול התכנון בענף?

6 האם אתה רואה את הרפת שלך ממשיכה לפעול גם בשנים הקרובות?

להציג את הרפתנים כווינרים, כי לווינרים הציבור מתחבר. דבר נוסף, לעודד איחוד רפתות על מנת לייעל את הרפת ולהגדיל רווחיות. לשמור על מערכת יחסים טובה בין הרפתנים, המחלבות, היצרנים, המיוצגים על ידי הממסד. דבר אחרון, להביא בפני הציבור הרחב את תרומת הרפת לסביבה ירוקה, שימוש במים מושבים, תרומה ושימוש בפסולת תעשייתית".

3 "במידה ולא הייתי אופטימי, הייתי פורש מהענף. זהו ענף מאתגר, מעניין, מתפתח ויש לעשות הכל על מנת שימשיך להיות הקטר של החקלאות בישראל, גם בתחום הטכנולוגיה וגם ברווחיות".

4 "הבעיה הראשונה, חוסר אחדות, הענף מורכב ממשק שיתופי, משפחתי שבמשק המשפחתי יש בעלי עניין ואינטרסים שונים. יש למצוא את האינטרס המשותף בין כולם ולחזקו מבלי לפגוע האחד בשני. בעיה נוספת, שחיקת הרווחיות בענף משנה לשנה, גורמת לחברים רבים לפרוש. זוהי מגמה שלילית. בעיה שלישית, דימוי שלילי של הענף בעיני הציבור ויש לעשות מאמץ אדיר על מנת לשפר את דימוי הענף והרפתנים בעיני ציבור, במיוחד בנושא רווחת בעלי החיים. יש עוד בעיות אך בקשת לציין שלוש".

5 "ביטול התכנון יביא לקריסת הענף ולתוהו ובוהו, לדעת אף אחד מהיצרנים לא ירוויח מכך, אלא כולם יפסידו. אם נגזר עלינו חלילה, ביטול התכנון על ידי המדינה יש לפעול ולהבטיח את פרנסתם של העוסקים בענף, גם על ידי תמיכה ישירה. כל ממשלות העולם הנאור נוהגות לתמוך בענף החלב".

6 "אצלי הרפת היא לא רק פרנסה, זהו אורח חיים, אמשך להחזיק את הרפת, כל עוד כוח בי ואני נהנה מהעבודה ומתפרנס בכבוד".

חי צומברג מנהל רפת יוטבתה

- 1 "שנה קשה עם הרבה אתגרים ואור בקצה המנהרה לשיפור".
- 2 "משק מתוכנן ותמיכה ברפתנים, מחלקת שה"מ דומיננטית וחזקה ובעלת עוצמה".
- 3 "אני תמיד אופטימי אז זו בעיה, אבל כן, אני אופטימי הענף שלנו חזק, יציב ובסוף גם מנהיגנו יבינו את זה".
- 4 "חוסר וודאות לגבי העתיד והתכנון בענף, נושא העובדים הזרים, אין מספיק מודעות לחשיבות הענף בקרב הישראלים, בעיית דור ההמשך וכוח אדם מקצועי. ולנו בערבה יש כמובן את הבעיות המיוחדות רק לנו, חום, הובלה, מרחקי הובלה ומספר רפתות קטן".

אדי פולונסקי 36 שנים רפתן מנהל את רפת אור הנר

- 1 "שנה קשה מבחינה כלכלית אם כי מחיר המזון טיפה ירד אבל עדיין מאוד קשה. מבחינת שכר העלויות עלו. אך לצערי הכיוון הוא שהרווחיות הולכת ונשחקת וזו אם תשאל אותי, הבעיה הגדולה ביותר בענף יחד עם חוסר הוודאות".
- 2 "בהירות ויכולת לתכנן כלכלית ויציבות מבחינת המשרדים הממשלתיים ולא שכל יום בבוקר יהיה איום חדש על פירוק תכנון הענף. במצב כזה שאי אפשר לתכנן קדימה, לי קשה לבוא ולשכנע את השותפים להשקיע במכון, בסככות, בקניית מכסה ועוד".
- 3 "לגמרי לא ברור, קשה לי להגיד. הרי כל מי שנכנס למשרד ממשלתי הוא מסוגל להחליף הכל. במדינה שבה הסכמים זה לא הסכמים, הכל ניתן לביטול. ושוב אני מדבר על ביטחון כלכלי ויכולת להתפרנס בכבוד".
- 4 "חוסר יכולת תכנון, זה העיקר, לא מאמין בהסכמים עם ממשלת ישראל. אנחנו רואים שכל דבר ניתן לשינוי. תכנון ושמירה על המכסות זה הכי הכרחי. ולא פחות חשוב, נראות הענף כלפי חוץ, אנחנו חייבים להיראות טוב ובסטנדרט גבוה".
- 5 "לא רוצה תמיכה רוצה להתפרנס בכבוד, לא רוצה שאף אחד יתמוך בי".
- 6 "בתנאי שמחיר המטרה ויכולת ההתפרנסות ישארו אז כן בהחלט. זה ענף טוב בעל יכולות והצדקה לקיום, מכל הבחינות, כולל כלכלית, ציונית, ישראלית, ביטחונית".

יחיאלי יהוד, נולד רפתן (לדבריו) משנת 80 באלון הגליל, בעל רפת משפחתית

- 1 "סיכום השנה החולפת מבחינת בריאות עדר הבקר, היתה שנה טובה, לא היו התפרצויות של מחלות מיוחדות. תנובת החלב היתה טובה ועברנו קיץ סביר. זה אמנם פיצה במעט את הרפתנים בירידת מחיר המטרה, אבל הרווחיות הולכת ונשחקת. יש לתת את הדעת לנושא זה. השיטה של שחיקת הרפתות המשפחתיות הגדולות, על ידי כך שלא מגדילים להם את המכסה, אנה תורמת לרפתות הקטנות. זוהי מגמה שלילית של העלאת המכסה של הרפתות הקטנות ושחיקה ברווחיות. כולם עומדים במקום בצורה הזו. לדעתי יש לפצות את הרפתות הקטנות במחיר המטרה על מנת שכולם ישרדו בענף".
- 2 "יש לשפר את דימוי יצרני החלב בישראל, כי ללא האמפטיה של הציבור הרחב, שום מחאה לא תעזור. יש

צור יריב דור שלישי לרפתנים בן ממשיך ברפת בכפר יהושוע

1 "שחיקה מתמשכת, ההורדה של מחיר המטרה, נחתך רבעון אחרי רבעון והירידה בהוצאות המזון לא היתה כזו חדה ובהחלט ניכרת שחיקה".

2 "מחיר המטרה כחלק מתכנון כולל של הענף, ללא מחיר מוסדר וקבוע יהיה תוהו ובוהו ובמצב כזה אנחנו בחוץ, גם רפתות גדולות יפגעו במגזר המשפחתי וסביר להניח שהרפת המשפחתית תימחק. דבר נוסף, שמירה על אחדות השורות בענף היא חיונית. במקומות שאין אחדות שורות אז הענפים קרסו, ראה ענף העגלים, ענף הלול ועוד ענפים אחרים. הדבר השלישי, יצירת אופק וביטחון לעתיד ועל שמירת עקרונות הענף לאורך זמן".

3 "אתה יודע מה, אני אופטימי ואגיד לך למה, הראשון, צלחנו את כל המשברים שהיו עד עכשיו. סיבה שניה לאופטימיות, בשלב הזה אין טכנולוגיה לשינוע מוצרים ניגרים ולכן יש ביקוש לחלב ניגר ולמדינה אין ברירה ויצטרכו לייצר את המוצר כאן".

4 "ראשית מחיר המזון לבקר בארץ הוא מאוד יקר ולאורך השנים הוא לא מצליח להתחרות במחירי המזון בעולם. רכיב המזון בארץ מהווה לפחות כ-50 אחוז מהוצאות הענף אין לזה אח ורע בעולם המערבי המפותח. בעיה שניה, מספר הרפתות ההולך וקטן ובעצם אנחנו לא יוצרים רפתות חדשות ויש לזה חיסרון כי זה מערער את הבסיס הדמוגרפי ותכלית הענף. לדעתי להוסיף בדחיפות עוד 100 רפתנים במקומות ברי תחרות ולא רק במקומות נידחים".

5 "בשום אופן לא תמיכות ישירות, היינו בסרט הזה, בשנות השבעים היו סובסידיות וזה פשוט לא נכון כלכלית. זה לא נעים לקבל תמיכות ישירות וזה נוגד את החינוך שקבלנו ואת השקפת עולמנו וגם זה לא יחזיק מים. ממשלה אחת תיתן ואחרת תבטל. זה דיל שלא יחזיק מעמד, אנחנו רוצים לעבוד ולהתפרנס".

6 "בוא נגיד שבדור שלי היא עוד תפעל, בגיל שלי לא אתחיל קריירה חדשה ולכן היא תפעל, הדור של הבנים שלי, זו שאלה אחרת. יש לי שני בנים, אחד בצבא ואחד בן 15 בדיוק כרגע הוא חולב. הבנים שלי יודעים ומבינים רפת. אין לי עבודה זרה, מעסיק רק עבודה עברית". ▲

5 אני ממש לא בעד תמיכות ישירות, אני בעד השארת המנגנון הקיים כולל שיפורים היכן שצריך".

6 "כמובן, אני רואה את הרפת שלנו ממשיכה, משתפרת, מתייעלת וגדלה ומספקת את מירב החלב שצריך, הן למחלבה והן לתושבי הארץ".

אורנה חיים מנהלת רפת גבעת חיים מאוחד

1 "השנה הייתה מאוד מיוחדת עבורנו כי זאת שנה ראשונה של הזנה עצמאית עברנו ממרכז מזון חיצוני (אמבר) להזנה בבית. זה אומר שיפוך מרכז מזון קיים קנייה של סלף שופל ותוספת של איש הזנה. אנחנו רואים שינוי משמעותי כלכלי. ממשקי. ובעיקר נותן שליטה בהוצאה הכי גדולה של הרפת שזה המזון. אז אני יכולה להגיד שהשנה מבחינה כלכלית הרפת עשתה תוצאות טובות".

2 שמירת הענף – שמירה על תכנון זה MUST מבחינתי. כמו גם סגירת היבוא, גידול בשיווק החלב. מימון מחקרים שלאחרונה מאוד חסרים פרויקטים כאלה גורמים להתפתחות הענף.

וכמובן להביא יותר למודעות הציבור את כל העשייה ברפת ובחקלאות. יש להזכיר את חשיבות החקלאות בשמירת השטחים שמירה על בטחון המדינה, ריאה ירוקה בתוך כל הבטון שסביבנו. הציבור והממשלה כלל לא מודעות לחשיבות החקלאות. חייבים לעשות בעניין הרבה עבודה".

3 "אני מטבעי אדם אופטימי, על כן אני מאמינה בענף ובחקלאים שלא יוותרו וילחמו על עתיד החקלאות".

4 "בעיה ראשונה זו הממשלה שלא מבינה את חשיבות הענף וחשיבות שמירת התכנון ולצד רואה רק כלכלה מול עיניה. אי אפשר למדוד את החקלאות רק במונחים של עלות ותועלת. ולכן הממשלה וכל המייצגים אותה מדאיגים אותי מאוד. בעיה חשובה נוספת היא המחסור בכוח אדם. זה קריטי כי יש הרבה רפתות שנסגרות בגלל שאין בן ממשיך וזה ממש עצוב. אנשים לא באים לעבוד ברפתות כי זו עבודה שהשכר בה נמוך ועבודה בשעות לא קונבנציונליות. קשה מאוד למצוא צעירים שיבואו לעבוד ברפתות בעיה נוספת שאני רואה היא-ביטחון תזונתי פרות".

5 "כמו שניתן להבין אני מאוד תומכת בהמשך התכנון, כל אופציה אחרת תפגע קשות בענף".

6 "בהחלט רואה המשכיות לרפת שלנו בגבעת חיים, אנחנו משתדלים להתייעל ומחפשים פתרונות כיצד ניתן להרוויח יותר. חוץ מזה יש לנו קיבוץ תומך ועוזר להצלחת הרפת".

